

מוסדות 'בני דוד' מאחלים לתלמידינו,
בוגרינו, ידידינו ולכל בית ישראל
חג פסח כשר ושמח!

בני דוד עלי

ג ל י ו ן מ ס ' 10 | ב ס ך פ ס ח ת ש ע ״ א 2011

פסח הגדרת הזהות הלאומית דרך מצוות לא תעשה

מאת הרב אליעזר קשתיאל ראש הישיבה לבוגרי צבא

בל יראה ובל יימצא - השלילה בפסח

במהלך הפסוקים המלווים את רגעי היציאה ממצרים, מתרחש לו דבר תמוה במקצת. לפתע, ממש בלב היציאה, חוזרת התורה לעסוק באופן מקוצר בהלכות הפסח. על פניו, בפרשיית 'החודש הזה לכם', כבר הוזכרו כל ההלכות: קידוש החודש, לקיחת השה, זמן שחיטתו, נתינת הדם על המזוזות והמשקוף, אכילתו כצלי וכו'. לכאורה, עם ישראל כבר מכיר ויודע את הלכות הפסח, אלא שבחירה התורה לדבר שוב על הלכות הפסח, והפעם דבר זה נעשה ברגעי היציאה ממש, לאחר תחילת הנסיעה מדעמסס אל סוכות. יתירה מזו, הלכות אלו שהתורה מזכירתן, אין הם ההלכות שכבר שמעו בני ישראל, אלא הם הלכות חדשות, כגון איסור אכילת הפסח על ידי ערל, איסור הוצאת הפסח מחוץ לבית וכו':

"וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה יָצְאוּ כָל צְבָאוֹת ה' מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: לַיִל שֹׁמְרִים הוּא לֵה' לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הוּא הַלְּלֵלָה הַזֶּה לֵה' שֹׁמְרִים לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם: וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כָּל בֶּן נֶכֶד לֹא יֵאכַל בוֹ: וְכָל עֶבֶד אִישׁ מִקְנֵת כֶּסֶף וּמִלְתָּה אֹתוֹ אִזּוֹ יֵאכַל בוֹ: תוֹשֵׁב וְשֹׁכֵד לֹא יֵאכַל בוֹ: בְּבַיִת אֶחָד יֵאכַל לֹא תוֹצִיא מִן הַבַּיִת מִן הַבֶּשֶׂר חוּצָה וְעֵצִים לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ: כָּל עֵדֵת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: וְכִי יִגְוֹר אֶתְךָ גֵר וְעָשָׂה פֶסַח לֵה' הַמּוֹל לוֹ כָּל זָכָר וְאִזּוֹ יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וַיְהִי כְּאֲזַנְחָה הָאֶרֶץ וְכָל עֶרְל לֹא יֵאכַל בוֹ².

מצוות אלו, הן אחרות מאלו המופיעות בתחילת הפרק, בפרשיית החודש. המהר"ל מפראג' עומד על

1. שמות יב', א-כח.

2. שם מג-מט.

3. גבורות ה' פרק לח': "ותימה למה לא נכתבה פרשה זו למעלה

המשך בעמ' 7

בני דוד
לכונני צבא
למנהיגות
ציבורית

בני דוד עלי
מכינה ישיבתית לצה"ל

רח' הארז 9 עלי ד"ג אפרים 44828
טל' 02-9407888, פקס' 02-9943256
info@bneidavid.org • www.bneidavid.org

עריכה לשונית: אביביל אריאל

עיצוב והקמה: שילה • ברכץ בית אל 02-9973875

הרב אודי פוגל הי"ד הבוגר ה-22 של 'בני דוד' שנופל על משמר ארצנו

את מקומו במכינה, והשקיע את מרצו בלימוד ובהכנה לשירות הצבאי. לאחר שירותו הצבאי ולאחר נישואיו, חזר יחד עם רותי רעייתו להתגורר בעלי, והמשיך את לימודיו בכולל. המכינה והכולל היו המקומות שבזכותם הגיע אודי לחיבור לתורה ולמידות¹.

משפחת 'בני דוד' משתתפת בצערים של משפחות פוגל ובן ישי, ותמשיך ללוות אותן בהתמודדות עם האתגרים הניצבים בפניהם.

תהא נשמתם של הרב אהוד, רעייתו רותי, וילדיהם יואב, אלעד והדס, צרורה בצרור החיים. ■

בערב שבת 'ויקרא' נרצחו בשנתם הרב אהוד פוגל, אשתו רותי, וילדיהם יואב, אלעד והדס הי"ד, בביתם שבאיתמר.

הרב אהוד (אודי), בן הישוב נווה צוף, הינו בוגר מחזור ה' ב'בני דוד'.

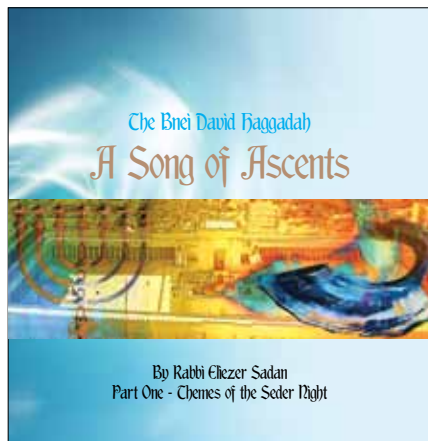
לאחר שירותו הצבאי, חזר הרב אודי ללימודים בכולל, והמשיך לגדול ולהתפתח בתורה.

במהלך ימי השבעה, דיבר אביו חיים רבות על תקופת לימודיו של אודי ב'בני דוד', תקופה בה בנה את אישיותו ואת חיבורו לתורה. מספר אביו: "תקופת לימודיו של אודי במכינה הייתה עבורו, וגם עבורנו, פריצת דרך מנערות לבגרות. אודי מצא

הגדה של פסח בביאורו של הרב סדן עכשיו גם באנגלית

בשנה שעברה יצאה לאור ההגדה של פסח 'כמה מעלות' בביאורו של הרב סדן. עדיין נותרו עותקי הגדות מההדפסה הראשונה, וניתן להזמין בטל' 02-9407888 או בדוא"ל sale@bneidavid.org.

מזה כחצי שנה אנו עובדים על תרגום ביאורו של הרב סדן לאנגלית. לקראת הפסח הוצאנו לאור חוברת ובה תרגום ההקדמה להגדה. החוברת בת 48 העמודים מבארת את הנושאים המרכזיים בליל הסדר. ניתן לרכוש את החוברת במשרדי 'בני דוד'. אנו תקווה כי לקראת פסח תשע"ב (2012) תצא לאור ההגדה כולה עם ביאורה לאנגלית. ■

ימי עיון בתכנית 'ח"י רועי' למנהיגות ציבורית

אנשי אקדמיה ואנשי עשייה, ביניהם מר אבי רואה - יו"ר המועצה האזורית בנימין, ראש מנהל התרבות בעירייה, מחזיקי תיקים שונים בעירייה, ועוד. בהזדמנות זו אנו מודים לטל גנצבי, בוגר 'בני דוד', המשמש כיועץ לראש העיר ירושלים, על סיועו להצלחת יום העיון. בימים אלו אנו מארגנים את המפגש השני בסדרה, שייערך א"ה לאחר הפסח, תחת הכותרת: "השלטון המרכזי ועבודתו". במפגש זה ישתתפו אנשי מפתח במשרד ראש הממשלה.

אנו נערכים לקראת פתיחת שנת הלימודים הבאה במכון. בוגרי 'בני דוד' אשר מעוניינים לבדוק אפשרות זו, מתבקשים ליצור קשר עם יעלי פלדמן, בטלפון מספר: 050-5363385. ■

במסגרת ההכנה של תלמידי המכון לקראת השתלבותם במגזר הציבורי, מתקיימים ימי עיון מיוחדים במהלך לימודיהם.

השנה פתחנו בסדרה בת שלושה מפגשים, שמטרתה היכרות מעמיקה עם כלל מוסדות השלטון במדינה: השלטון המקומי, השלטון המרכזי והרשות המחוקקת. תוכני ההרצאות מתואמים ומוכוונים על ידי אנשי מקצוע בתחום הממשל והחברה. המפגש הראשון, בן יומיים, התקיים בחנוכה, ונושאו היה: "השלטון המקומי ועיריית ירושלים". יומו הראשון של המפגש התקיים בבית ההארכה 'בית וגן' בירושלים, והיום השני התקיים באולם המליאה של עיריית ירושלים. ביומיים אלו נפגשנו עם

מכירים את החברה בישראל והפעם: שבת בבני ברק

במהלך השבת בה שהו בבני ברק, נפגשו בחורי המכינה עם צדדים שונים בחברה החרדית: עם גדולי תורה, כדוגמת הרב שטיינמן והרב וזנר, אותם פגשו ביום שישי, טרם כניסת השבת; עם נציגי עולם החסד הענף, כדוגמת הרב חנניה צ'ולק, מייסד ומנהל 'עזר מציון', שסיפר על הקמת המפעל ועל פעילותו הרבה במגזרים השונים של החברה הישראלית; עולם הלימוד וההתמדה הוצג במפגש עם תלמידי ישיבת פוניבז', גם במהלך לימוד בליל שבת בישיבה, הנמשך עד לשעות הקטנות של הלילה, וגם במפגש עם ראש הישיבה, הרב אדלשטיין, בשיעור קצר שנתן לתלמידי המכינה במוצאי שבת; עם העולם החסידי נפגשו בטישים שונים בליל שבת, ובסעודת 'מלווה מלכה' חגיגית עם האדמו"ר ר' חיים שאול ממודז'ץ ולהקת המנגנים של החסידות, שניגנה לאורך הערב כולו; תפילות מרגשות נערכו במהלך השבת כולה, בעיקר בבית הכנסת של חסידי ברסלב, בו נערכה תפילת קבלת שבת תוך ניגונים וכוונות מיוחדות; למפעל 'מאורות הדף היומי' התודעו התלמידים בשיעור שנתן הרב

מלכה' חגיגית, תרומת מר מוטי זיסר, שעמד מאחורי האירוח בשבת כולה. במהלך המלווה מלכה, לאחר שירה וריקודים וכיבוד ברוחב יד, דיבר האדמו"ר ממודז'ץ, ולאחריו הוסיף מר מוטי זיסר דברים בשבח החיבור והקרבה בין חלקי השונים של העם. ■

קובלסקי, מייסד הארגון, במהלכו סיפר כיצד הם מקיימים שיעורי דף יומי במפעלי הייטק ובמקומות ציבוריים רבים - לאו דווקא דתיים; והעיקר: הבחורים ספגו מאווירת השבת של בני ברק, עיר שהשבת ניכרת בכל פינה ברחובותיה. את השבת חתמה סעודת 'מלווה

האקבי
ב'בני דוד'

מר מייק האקבי, חבר המפלגה הרפובליקנית המתמודד על ראשות המפלגה לקראת הבחירות לנשיאות ארה"ב, ביקר בליווי משלחת במוסדות 'בני דוד'. מר האקבי ביקר בחדר הזיכרון לצד הרב סדן, ונפגש עם תלמידי המכינה הקדם-צבאית. בדבריו ציין מר האקבי את הערצתו למוסד, המחנך נוער לתרום למדינתו ולעמו.

ח"כ זאב אלקין, יו"ר הקואליציה, ביקר ב'בני דוד', ונשא דברים בפני תלמידי המכינה הקדם-צבאית. ח"כ אלקין סיפר לתלמידים על התמודדותו עם האתגרים של המדינה בכנסת, ועל דרכו המיוחדת בהגנה על צדקת דרכו ועל אמונתו בתוך החיים הפוליטיים הסוערים. לדבריו, הפוליטיקה היא, אמנם, מגרש בו נעשות פשרות, אבל ניתן לשמור בו על הזהות העצמית. ח"כ אלקין קרא לתלמידים להשתלב בכלכלה, במגזר הציבורי ובתקשורת. בדבריו ציין כי הדרך היא להוביל, ולא לשבת בצד ולהתלונן על האחר. ■

אתר האינטרנט בתנופה

לאתר האינטרנט של 'בני דוד' הועלו אלפי שיעורים של רבני המוסדות השונים. בשנה האחרונה, עם העלייה במספר הכניסות לאתר וההאזנות לשיעורים, החליטה הנהלת הישיבה לפתח את האתר. בעזרתו של בוגר 'בני דוד' נרכש מחשב משוכלל, המאפשר הקלטה ועריכה של שיעורים בפורמט וידאו, והעלאתם לאתר. מדי שבוע עולים לאתר שיעורים חדשים בקול ובתמונה. הותקנו שתי מצלמות קבועות המשדרות ישירות למחשב, באולם הישיבה לבוגרי צבא ובאולם 'תכלת דוד'. אנו ממשיכים בפיתוח האתר, ונשמח לקבל את הערותיכם ודעתכם על השיעורים ועל אופן העלאתם לאינטרנט. ניתן להיכנס לאתר בכתובת:

<http://www.bneidavid.org>

מזה כמה שנים עורך הרב אלי סדן 'ליל סדר' לתלמידי מכינת 'בני דוד' בעלי כהונה לליל הסדר. במעמד זה הוא מעלה חידושים וביאורים, אשר הקו המנחה שלהם הוא סימון דרכי המחשבה והרגש של הדיבור המיוחד כלילה הזה, של מצוות "והגדת לבנך". ביאורים אלו חאים אור במהדורה של ההגדה "כמה מעלות טובות למקום עלינו".

הגדה של פסח
כמה מעלות
טובות למקום עלינו
מבוארת על ידי הרב אלי סדן

מכינה שייבתית לצה"ל
שילוב והפקה: שילה • ברכץ כית אל האמנת

מחיר מיוחד 88₪ כולל משלוח
מחיר קטלוגי: 98₪

להזמנות: 'בני דוד' 02-9407888, שילה / ברכץ 02-9973875, בדוא"ל sale@bneidavid.org

בנידוד בקריסטצ'רץ

הקונסול נבו ברח"ד, בוגר 'בני דוד' המשרת בשגרירות ישראל באוסטרליה, היה אמור להשתתף בערב בנושא הגבורה היהודית במלבורן, אך עקב רעידת האדמה בנידזילנד, נקרא לסייע בעיר קריסטצ'רץ' בטיפול בגופות הישראלים שנספו ברעש האדמה. ■

קיר זיכרון בבלגיה

אמציה ומיה נבו (רבהון) נמצאים זו השנה השנייה בשליחות באנטוורפן, בלגיה, כשליחים וכמורים בקהילה. בחודש הארגון האחרון, ציירו החניכים ב'בני עקיבא' קיר מדהים בסניף, לו קראו: "ואומר לך בדמיך חיי", ועליו ציור דיוקנם של שלושה מבוגרי המכינה: רס"ן רועי קליין, רס"ן אליזב פרץ וסא"ל עמנואל מורנו, ה' יקום דמם. מתוך מכתבם: "מצאנו לנכון לשלוח לכם את התמונה, כדי לחזק את המשפחות והמכינה, שזכרם של חיילינו הגיבורים, ואומץ רוחם נמצא חזק בתודעה, אפילו כאן, בעומק הגלות, ובהם רואה הנוער את דמויות המופת". ■

בנייה למגורים

עקב הביקוש הרב של אברכים וקצינים למגורים בסמוך לשיבה, התחלנו בבניית 7 יחידות דיור, בהם 3 בתים דו-משפחתיים, ויחידת דיור נוספת שנבנית מעל בית קיים, במטרה להוסיף אפשרויות מגורים תוך שימוש בבתיים הקיימים. הבנייה מתבצעת בשיטה מיוחדת ובבלוק מתקדם, מבודד, המאפשר בנייה מהירה ואיכותית. אנו מקווים שהבנייה תסתיים בקיץ הקרוב, בו יאוכלסו הבתים במשפחות. ■

בני דוד
הרחבי

"בכל נפשך"

סיפוריהם של רס"ן רועי קליין ושל נעם אפטר הי"ד באוסטרליה

הרואה בשירות הצבאי ובהגנה על קיום מדינת ישראל - שליחות. בדברים שנשאו נציגי הקהילה הם הדגישו את היותם נפעמים מהאומץ ומהגבורה שהתבטאו במעשי הבנים, מעשים אשר מחזקים את אמונתם, ומוכיחים שעם ישראל חי. שושי קליין סיפרה על בנה מנקודת מבטה כאם, והודתה בהתרגשות לקהילה, למשפחות המארחות ול'בני עקיבא' על קבלת הפנים החמה. את הערב סיכם יוסי אפטר, אשר אמר שהוא צובט את עצמו כמי שחש שהוא בתוך חלום, למראה אולם מלא באנשים אשר יושבים בעיצומו של חודש אדר, ובמקום ליהנות מסרט קליל הם משתתפים בערב בנושא גבורה יהודית: "באנו לספר על בנינו, ויצאנו מחוזקים מהמפגש ההדדי עם הקהילה". לאחר שירת 'התקה' ו'אחינו כל בית ישראל" לא נשארה עין יבשה באולם, הקהל התקשה להתנתק, ונשאר עומד עוד שעה ארוכה במבואת האולם. אנשים דיברו ביניהם עוד זמן רב, מעבדים את החוויה המיוחדת והמרוממת שעברו זה עתה. ■

מהלך חודש אדר, יצאו משפחות קליין ואפטר - הוריהם של רס"ן רועי קליין ושל נעם אפטר הי"ד - לסבב מפגשים ברחבי יבשת אוסטרליה, בערים פרת, סידני ומלבורן, בהם סיפרו לקהילות היהודיות על גבורה יהודית - גבורתם של בניהם. זוהי הפעם השלישית בה ליאור שטול, מנכ"ל מכינת 'בני דוד', מוביל בשיתוף עם 'בני עקיבא' מסע זה בקהילות ישראל בגולה. שושי ואהרון קליין ופרחיה ויוסי אפטר הציגו בפני תלמידים בבתי ספר יהודיים סרטים על בניהם, מהם למד הנוער על הבנים, על פועלם בחייהם, ועל מעשי הגבורה בשעת מותם, אשר הביאו להצלת אחרים. בתום המסע, נערך אירוע מסכם באולם קולנוע במלבורן, בנושא שנושאו היה גבורה יהודית. בנוסף למשפחות, נכחו כאורחי כבוד השר וילנאי, השגריר יובל רותם, חבר הפרלמנט האוסטרלי דייוויד סאות'וויק וכן הרב ספרונג, רב קהילת 'המזרח' מלבורן. השר וילנאי נשא דברים על הכה שהעם בארץ שואב מיהדות הגולה התומכת, וכן על הנוער הישראלי,

מחזור כ"ב מתגייס לצה"ל

צשרות מתלמידי מחזור כ"ב הצטרפו לשורות צה"ל בגיוס חודש אדר - מרץ 2011. לרגל האירוע נערך טיול סיום בן ארבעה ימים באילת.

הטיול כלל מסע אופניים מפרך, טיפוס להר שלמה ושייט במפרץ אילת. הרב סדן הוביל את הקבוצה במסלולים השונים, נתן שיעורים על דמותו של שלמה המלך, אשר זכה לכבוש בשעתו את אזור אילת, ואף סיפר על הקמת הגרעין התורני באילת לפני כמעט שלושים שנה, מהלך בו נטל חלק מרכזי ופעיל. בסוף אותו השבוע נערכה שבת ההורים המסורתית, במסגרתה הגיעו הורי תלמידי שנה ב' לשבת במכינה. ההורים שמעו שיחות מפי הרב סדן, הרב לוינשטיין, ונפגשו עם הר"מים שלימדו את בניהם במשך שנתיים. הייתה אווירה מרוממת, ורבים מן ההורים ביקשו להודות לכל העוסקים במלאכת החינוך על תרומתם המכרעת לבנינם הרוחני והאישיותי של בניהם. המתגייסים עושים כעת חיל בכלל יחידות צה"ל, ושלושים ושלושה מבני המחזור יישארו ללמוד עד לגיוס הבא, גיוס אב-אוגוסט. ■

מתחילים בתכנון המטבח וחדר האוכל של 'בני דוד' ובבנייתם

לפני כשנה סיימו את התכנון הרעיוני של קמפוס 'בני דוד'. בשעה טובה, הקצה עבורנו הישוב עלי את השטח הנדרש, ובימים אלו אנו מתחילים בתכנון מפורט של המבנים.

אנו נדרשים להזדרז בתכנון המבנה ובבנייתו, עקב דרישתה של המדינה שכל המבנים יעמדו בתקנות הבטיחות, וישאו בכל האישורים המתאימים, הנדרשים לתקני הבנייה החדשים.

בימים אלה שוקד על המלאכה אדריכל 'בני דוד', מר ארווין סדן, אביו של הרב אלי סדן, מר ארווין סדן, שהחל את לימודי האדריכלות באוניברסיטת ברטיסלבה והשלים אותם בטכניון בחיפה לפני כשישים שנה, עבד כל חייו כאדריכל, וכיום הוא מתכנן את מוסדות 'בני דוד' בהתנדבות. בימים אלה גובשה התכנית הרעיונית של המטבח וחדר האוכל, ואנו מתחילים כעת בתכנון המפורט. במקביל לתכנון, החל גיוס הכספים למימון הפרויקט. המטבח שייבנה, בעז"ה, יספק כ-500 מנות מדי יום לחדרי האוכל השונים שייבנו במבנה, המיועדים לתלמידי המכינה, לתלמידי הישיבה הגבוהה ולתלמידי הישיבה לבורגרי צבא. ■

קוד מסלוקה	סוג חשבון	מס' חשבון בבנק
בנק	סניף	

קוד המוסד	אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה
2 2 3 1 4	

שם בעלי החשבון כמפויע בספרי הבנק _____ מס' זהות _____

רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ סל' _____

נותנים לכם בזה הוראה לחייב את חשבונו/נו הנ"ל בסניככם, בגין תרומה, בסכומים שיומצאו לכם מדי פעם בפעם באמצעי מגנטי, או רשימות של 'בני דוד' מכינה ישיבתית לצה"ל כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".

ידוע לי/לנו כי:

- ההוראה זו ניתנת לביטול ע"י הודעה ממני/מאתנו בכתב לבנק ול'בני דוד' מכינה ישיבתית לצה"ל שתכנס לתוקף יום אלה.
- הבנק נהיה/נהיה רשאים לבטל מראש חיוב מסוים ובלעדו, שהודעה על כך תימסר על ידי/לנו לבנק בכתב לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב.
- אחרי/נהיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים ממועד החיוב, אם אוכיח/נוכיח לבנק כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו.
- ידוע לי/לנו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר עם המוסב.
- ידוע לי/לנו כי סכומי החיוב עפ"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/לנו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיוכים אלה.
- הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו.
- הבנק רשאי להוציא/ו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה. אם תהיה לו סיבה סבירה לכך, יודיע לי/לנו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה.
- נא לאשר ל'בני דוד' מכינה ישיבתית לצה"ל לבספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה
 1. סכום החיוב ומועדו ייקבעו מעת לעת ע"י 'בני דוד' מכינה ישיבתית לצה"ל עפ"י רצון התורם.
 2. פרטי החיוב.

תאריך _____ חתימת בעל החשבון _____

הוראה לחיוב חשבון

לבכוד בנק מס'

סניף _____

כתובת הסניף _____

1. אני/ו הח"מ _____

כתובת _____

לכבוד 'בני דוד' מכינה ישיבתית לצה"ל עלי ד"נ אפרים 44828

ברוצני לרכוש כרטיס 1: 70x15 ₪ = 1,050 ₪

ברוצני לרכוש 2 כרטיסים: 130x15 ₪ = 1,950 ₪

ברוצני לרכוש 4 כרטיסים: 250x15 ₪ = 3,750 ₪

אחר: סכום _____ ₪ x _____ חודשים

אישור הבנק
 חלק זה ימואל ע"י המשרד לבנד
 לכבוד 'בני דוד' מכינה ישיבתית לצה"ל עלי ד"נ אפרים 44828

קוד מסלוקה	סוג חשבון	מס' חשבון בבנק
בנק	סניף	

קוד המוסד	אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה
2 2 3 1 4	

קיבלנו הוראות מלכוד חיוכים בסכומים ובמועדים שיופיעו באמצעים מגנטיים או ברשימות שתציגו לנו מדי פעם בפעם, ואשר מספר חשבונו/נם בבנק יהיה נקוב בהם, והכל בהתאם למפורט בכתב ההרשאה. רשמנו לפנינו את ההוראות, ונפעל בהתאם כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת; כל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו; כל עוד לא התקבלה אצלנו הוראת ביטול בכתב ע"י בעל/י החשבון או כל עוד לא הוצא/ו בעל/י החשבון מן ההסדר.

אישור זה לא יפעל בהתחייבויותיכם כלפינו, לפי כתב השיפוי שנחתם על-ידיכם.

בנק _____
 סניף _____
 תאריך _____
 חתימת וחותמת הסניף _____

קבוע, עלי לדעת שאכן אישיותי תואמת לכך. לא כן הדבר אם עלי לקיים משהו חיובי. עשייה חד פעמית איננה משקפת את אישיותי ואת השיטה בה האדם דוגל. אולם, על מנת להימנע ממהוה עלי לחדד את אישיותי.

בדרך זו, מסביר הרב קוק זצ"ל, את הגמ' על הלל והגר. הלל זיהה אצל הגר תכונות טובות ומוסריות. אולם, בלמדו את הכלל 'מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך', ביקש הלל ללמד את אותו הגר שיטה לבחון האם התכונות הטובות הן חלק מטבעו, חלק מאישיותו והגדרתו או שמה לפעמים זה טוב ונחמד להתנהג באופן מוסרי אבל לא בכל מחיר. השלילה מציבה רף אישיותי גבוה ללא שום תנאים, ובמידה והאדם עומד בכללי ההימנעות, מגלה הוא את אישיותו.

"וההשרשה העמוקה מתגלה לעולם על פי צד השלילה של מניעת ההיזק. שלענין הפעולות החיוביות יוכל אדם לעורר נפשו בזמן מהזמנים לעשות טוב אע"פ שטבע נפשו עוד לא בא למדה זו, אבל להישמר ממכשול עשיתי רע, דבר זה הוא תמיד, כי השלילה צריכה להיות תמיד דבר זה אי אפשר כי ע"י השרשה גדולה של הפיכת הטבע לטובה"

אדם שנמנע מעשיית רע יוצר מהפיכה בטבע. יצירה זו איננה נעשית רק על ידי עשיית דברים טובים. בכל אדם קיים רגש מוסרי, שמתבטא גם במעשים טובים. אולם, מטרתה של התורה לגבש אישיות בעלת אופי תמיד, דקדוקי תורה ומצוות עניינם להפוך את הרגש המוסרי שבאדם מאקראי וזמני, לתכונה טבעית ותמידית.

"ע"כ תלמוד תורה וקיום המצוות כולן והוקרתן, והשרשת קדושתן כראוי לדברים נשגבים אלהיים הכוללים את אוצר החיים של העולם כולו, שע"פ רגש זה מוכרחים לצאת דקדוקי תורה ומצוות בדיוק עצום והרחבה גדולה, כולם מסתעפים ומוכרחים להתפשט מהשורש היסודי של רגש הטוב שבנפש האדם להיות חפץ לעשות טוב וחסד ישר וצדק. ע"כ באמת הרגש הטוב הוא הבסיס לתורה, וא"א כלל חלק את המוסר העליון מכלל התורה כולה, כ"א לדעת שמה דעלך מני לחברך לא תעביד, המוסר הטוב, השולל את הרע, שתובע הכשר מעולה בנפשות להשכיל ולהטיב תמיד, זהו כל התורה כולה, ואיך פירושה הוא, איך להשריש כח הטוב ואיך לפשטו באומה כולה לדורות עולם".

השתרשות העשה על ידי לא תעשה

פסח, הינו חג הזהות הלאומית שלנו, ולכן טבעי הדבר שנעסוק בו בשאלת הזהות. זו הסיבה שאנו פחות מתרכזים בחובות העשייה אלא שמכיל דגש על חובות ההימנעות מחמץ. היכולת לאכול מצות שבעה ימים איננה מגדירה את זהותנו. באכילת המצות לא נעשה בידור מבייקל וחישול אישיותי. לעומת זאת, בהימנעות מאכילת חמץ ומהימצאות החמץ בביתנו, אנו מביעים את זהותנו האמיתית. את הזהויות של חג הפסח, כחג בו עיקרו מתבטא במניעת אכילת חמץ, עשה הרב קוק זצ"ל:

6. עין איה שבת א', פרק שני קמ"ב.

מהו המסר העולה ממנגינת האיסור והמניעה? האם התורה חוששת ממעשינו ולכן מורה לנו בעיקר להתרחק ולא לעשות?

מסופר בגמ' על גוי שביקש להתגייר.

"מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד - זו היא כל התורה כולה, ואיך - פירושה הוא, זיל גמור".

הלל בחר להעמיד את כל התורה במשפט אחד בעל אופי שולל: "מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך". נראה, שדוקא בשלילה יש דבר מיוחד המסייע לנו להגדיר מי אנחנו ומה רצוננו.

בעשייה החיובית קיימים שני חסרונות. האחד, הוא מוגבלות הזמן והמקום. אין אפשרות לאדם להיות במצב של עשייה כל הזמן. גם אילו היינו מצויים לאכול מצוות שבעה ימים, לא היינו מקיימים אותה שבעה ימים שלמים. דרישה שכזו היא לא מציאותית, כי יהיו זמנים בהם לא נאכל מצה. הרי האדם צריך, בין היתר, לישון, להתפלל וללמוד. לקיים מצוות עשה עשירים וארבע שעות כפול שבע ימים, זה דבר לא ריאלי לחלוטין! אולי ישנם מצוות עשה יוצאות דופן, שאכן ניתן לקיימן באופן רציף, כגון מצוות סוכה או מצוות יישוב הארץ, אשר רק על ידי הימצאותנו בה, מקיימים אנו מצוות עשה. אולם, רובן המוחלט של המצוות קשורות בפעולה ספציפית שלא ניתנת לעשייה תמידית.

החיסרון השני, הוא שאין מצוות העשה מסוגלת להגדיר אישיות. כשאנו עושים משהו, זה עדיין לא אומר עלינו שום דבר. אם ראונו כל היום מפרגן לחברים שלו ומחמיא להם, זה לא מוכיח שהוא בחור טוב וצדיק, שהרי, אולי יחד עם זה שהוא מפרגן, הוא גם מדבר לשון הרע? אם פלוני תורם עשר פעמים ביום לצדקה, אין הדבר מוכיח על מידת צדקותו, אולי הוא גם שודד עשרה בנקים כל יום. מעשים חיוביים אינם מגדירים את האדם המקיימים.

מצוות לא תעשה כהגדרת זהות

העשה הוא גם זמני ולא קבוע והוא גם לא מגדיר אישיות. לעומת זאת, במצוות לא תעשה קיימים שני יתרונות.

ראשית, מצוות לא תעשה ניתנות לקיום רציף ותמיד, עשירים וארבע שעות ביממה. אנו מסוגלים לא לשקד או לא לדבר לשון הרע אפילו כל החיים. אפשרי כל הזמן לא לאכול בשר בחלב או לא לאכול מאכלות טמאים. הלא תעשה הוא קו רציף, לעומת הנקודות המאפיינות את מצוות העשה.

יתירה מזו, מצוות הלא תעשה מגדירות אותנו. אם נאמר על פלוני שלעולם לא שיקך, הרי שהגדרנו אותו כאדם אמין. אם מישהו לעולם לא ידבר על רעת חברו, תכונה זו מגדירה אותו כחיובי ובעל עין טובה. השלילה מאפשרת הגדרה. זו הסיבה שההימנעות והשלילה קמים יותר מהעשייה החיובית. הדרישה מהאדם לא לעשות לחברו מה ששנוא עליו, זוקקת מאיתנו ערנות מתמידת. זה זוקק מאיתנו הגדרה עצמית. על מנת להימנע מעשיית דבר מה באופן

5. שבת לא, ע"א.

כן, שקיים הבדל נוסף ביניהם. המשותף למצוות אלו, המלוות את רגעי היציאה ממצרים, הוא שהן מצוות לא תעשה: "כל בן נכר לא יאכל בו", "תושב ושכר לא יאכל בו", "לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה ועצם לא תשברו בו", "וכל ערל לא יאכל בו".

מצוות לא תעשה מאופיינות בשלילה שבהן, ואכן, אם נתבונן באופיו הכללי של חג הפסח נגלה, שהאלמנט השלילי מרובה מן החיובי. הציווי מה לא לעשות דומיננטי יותר מהציווי מה כן לעשות. את מצוות העשה מן התורה בפסח, אנו מקיימים רק בליל הסדר: "בְּרֵאשֵׁן בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעֶרְבֹת תֹּאכְלוּ מִצֶּה". על אף שבלשון התורה נאמר: "שִׁבְעַת יָמִים מִצֹּט תֹּאכְלוּ", למעשה אין חיוב לאכול מצות כל שבעת הימים, אלא רק ביום הראשון. אולם, לאחר מכן אנו חוגגים את חול המועד ואת שביעי של פסח, בהם אין לנו כל מצוות עשה לעומת שתי מצוות לא תעשה, איסור אכילת חמץ: "כֹּל מִחֻמֶּצֶת לֹא תֹאכְלוּ בְּכָל מוֹשְׁבֵיכֶם תֹּאכְלוּ מִצֹּט". ואיסור הימצאות חמץ בביתנו, "וְלֹא יֵרָאֶה לָךְ חֻמֶּץ וְלֹא יֵרָאֶה לָךְ שָׂאֵר בְּכָל גְּבֻלְךָ", "שִׁבְעַת יָמִים שָׂאֵר לֹא יִמָּצֵא בְּבֵיתְכֶם". איסורים אלו, משליכים גם על הכנותינו לקראת חג הפסח. רובן של ההכנות מתאפיינות בנגטיביות, להוציא את החמץ, להשביט ולבער, "בל יראה ובל ימצא".

בפסח אנו עוסקים בעיקר במה לא לעשות. דבר זה ייחודי רק לפסח, שהרי לעומתו, בשאר החגים יש לא מעט מצוות חיוביות. למשל, בסוכות אנו מקיימים בכל יום מצוות עשה של ישיבה בסוכה ושל נטילת לולב. עלינו לברר אם כן, מדוע דוקא בחג כה ייחודי לאומה הישראלית, חג המהווה תשתית ליצירתנו כעם, אנו עוסקים במניעה ולא בעשייה. היה מתבקש הדבר שדוקא בחג יסודי זה, מעלתו של עמ"י תתגלה על ידי עשייה.

מצוות עשה - מוגבלות הזמן והמקום

היחס בין מצוות לא תעשה למצוות העשה בחג הפסח, משקף את היחס ביניהם בכל התורה כולה. אכן, קיימים יותר מצוות לא תעשה מאשר מצוות עשה. שם"ה מצוות לא תעשה אל מול רמ"ח מצוות עשה.

קודם ויהי בחצי הלילה עם שאר דיני פסח. ויראה שכל מצוה הנאמרה למעלה יש בהן מצות עשה על מצות ומוריים יאכלוהו, ואף אל תאכלו ממנו נא יש בה שם מצות עשה כי אם צלי אש, וכן לא תותירו ממנו עד בוקר יש שם מצות עשה והנתור באש תשרופו וכולם הם מצות הפסח ותיקונו ואותן המצוות שהם תיקון הפסח ציוה להם בר"ח ניסן... אבל מצות שהן בלא תעשה כמו אלו המצוות שהם כאן כל בן נכר לא יאכל בו וכל ערל לא יאכל בו לא תוציא מן הבית חוצה וכל אשר נזכר בכאן לא בא רק ללא ואין זה תיקון עשייתו, וביד' נאמרה ולא נאמרה בר"ח". 4. רש"י שמוות פרק י"ב פסוק טו: "שבעת ימים מצות תאכלו - ובמקום אחר הוא אומר ששת ימים תאכל מצות, למד על שביעי של פסח שאינו חובה לאכול מצה, ובלבד שלא יאכל חמץ. מניין אף ששה רשות תלמוד לומר ששת ימים. זו מדה בתורה, דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו בלבד יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא, מה שביעי רשות אף ששה רשות, יכול אף לילה הראשון רשות, תלמוד לומר בערב תאכלו מצות, הכתוב קבעו חובה". וראה רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ו' א': "מצות עשה מן התורה לאכול מצה בליל חמשה עשר שאנחנו בערב תאכלו מצות, בכל מקום ובליל זמן... ומצוה כל הלילה, אבל בשאר הרגל אכילת מצה רשות רצה אוכל מצה רצה אוכל אורז או דוחן או קליית או פירות, אבל בליל חמשה עשר בלבד חובה ומשאכל כית יצא ידי חובתו".

ממש כפי שהשמש זורחת כל יום. בנוסף, חז"ל המשילו את מצוות לא תעשה לשם"ה גידים¹¹ לעומת רמ"ח האיברים שבאדם. דרך האיבר, יש לנו את היכולת לפעול. לעומת זאת, הגידים הם המחברים את האיברים והעצמות לגוף, הגידים הם קשים, כמו: "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל¹²", "דברים הקשין כגידין¹³". תפקידו של הגיד לחבר את האיבר, להגדיר אותו כחלק ממשנהו¹⁴. בליל הסדר אנו נוהגים לקרוא את ההגדה, מלשון גיד וחיבור. ההגדה מחברת אותנו אל זהותנו¹⁵.

כאשר תינוק נולד, נשמתו מלאה כל טוב, מזוככת וטהורה. לכן, עיקר תשומת הלב שלנו היא לשמור על מצב בריא זה ולהפוך את המצב הזה לקבוע ותמידי. זו הסיבה שבדר"כ אנחנו מחנכים את הילדים למצוות לא תעשה, הרבה לפני שאנו מגיעים איתם אל מצוות העשה¹⁶. מצוות העשה יוצרות התקדמות, אבל הלא תעשה שומרות על ההגדרה העצמית שלנו. כך גם המדרגה הראשונה במסילת ישרים, היא הזהירות. השמירה מחטאים.

על ידי מאמצי הניקיונות לקראת פסח, אנו מתרגלים לתהליך של הגדרת הבית, מה כן נכנס ומה יוצא. ילד שמוצא חתול והוריו אומרים לו לא להכניסו לבית אלא רק לחצר, חווה את ההבדל בין הבית לחצר, ומתוך כך מבין את הגדרת הבית. זו הסיבה שאנו עוסקים כה רבות בהכנות לניקיון הבית. על ההכנות המרובות האלו, מקשה הן הרשע, "מה העבדה הזאת לכם¹⁷", ודורשים חז"ל: "מהו הטורח הזה שאתם מטריחין עלינו בכל שנה ושנה¹⁸". הן הרשע תמה מדוע אנו שמים דגש בחג הפסח על שלילת החמץ וביעורו, מדוע במקום זה לא נעשה דברים חיוביים? ובאמירתו זו, הוציא עצמו מן הכלל¹⁹, כי השייכות לכלל נבנית מתוך הבסיס שמגדיר מה אנחנו לא עושים.

"עלינו לשבח לאדון הכל שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה, שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם. שהם משתחוים להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושע, ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים", רק דרך הניגוד הולכת ומתגבשת הזהות שלנו, הולכת ומתבהרת ההבנה, שהמצבה שלנו, היא לא חמץ.

עך אלעד ברנד

ניתן להקשיב ולצפות בשיעורי הרב קשתאל
באתר 'בני דוד' בכתובת: www.bneidavid.org

מגדירות מדינות, כי דבר ראשון עלינו לומר מה לא, השטח הוא לא שטח פרוץ לכל מי שחפץ להיכנס.

אכן, כל הגדרה של דבר משמעותי מלווה בשלילה. כך בכל בוקר אנו עוסקים במאמץ לגבש את זהותנו מחדש, בברכות השחר. "שלא עשני גוי", "שלא עשני עבד". אנו לא אומרים משפטים חיוביים כגון, "שעשני ישראל", "שעשני בין חורין" כי זה עדיין לא מגדיר באופן קבוע וטבעי מי אנחנו. כשאנו עוסקים בנושאים אין סופיים, לעולם לא נוכל לעמוד באמת על מהותם ולכן כל משפט שיתיימר לנסות להגדיר את אותו הנושא, רק יצמצם אותו. לכן רק הגדרה על דרך השלילה, מה לא ולא מה כן, יכול לנסות להגדיר לנו את אותו הנושא. כך למשל גם לגבי רבש"ע, אין לו דמות הגוף ואין לו גוף⁸.

בידור הזהות אל מול מצרים

היציאה עצמה, מגדירה ומבדילה אותנו מן המצריים. יצאנו ממצרים, לאמור, אנחנו לא מצרים אשר- "בשר חמורים בשרם". השלילה הזו היא מאוד חשובה, ולכן אנו מחויבים להזכיר בכל יום את יציאת מצרים.

נראה, שהמפגש עם מצרים הוא לא דבר מקרי וחד פעמי, וכיוון שכך, הרי שיש פה עניין עמוק. עם המצריים, נפגש גם אברהם אבינו. עוד בטרם הספקנו להכיר את דמותו, לאחר הגעתו לארץ, וכבר מציאות הרעב מכריחה אותו לרדת למצרים. נראה, שעל מנת שנוכל להכיר את אברהם, עלינו לנגד אותו אל מול דמותה של מצרים. מצרים זה מקום בו אם רואים אדם, שואלים אותו ישר מי זו האישה העומדת לצידו. במידה והתשובה תהיה שזו אשתו, אחת דינו להמית. מצרים היא מקום אכזרי, תועלת, תעב וחסר רגשות. כך אנו מתוודעים גם לדמותם של יצחק, יעקב ויוסף. כאשר יוסף מגיע למצרים, אנו מתוודעים לגבורתו ולעמידתו האיתנה אל מול אשת פוטיפר. רק על ידי החיכוך עם המצריים ועם תכונותיהם הרעות, מתגבשת הזהות שלנו. "שלא עשני גוי". יצאנו ממצרים ולכן אנחנו לא דומים למצרים, אנחנו לא דומים לחמץ.

שלא עשנו כגויי הארצות

כבר הזכרנו, שקיימים יותר מצוות לא תעשה מאשר מצוות עשה. שם"ה לאווין אל מול רמ"ח עשין. שם"ה הם גם ימות החמה⁹. מספר זה מסמל את תנועת השנה, את מעגל החיים. השמש זורחת כל יום כחלק מהטבע, ובדרך זו, גם הלא תעשה ממלא את כל חייו, ה'לא' סובב אותנו במשך כל יום מימות השנה באופן תמידי. זו מציאות של שגרה

8. יג' עיקרים לרמב"ם. וראה מורה נבוכים חלק א' פרק נח: "דע כי תיאור ה' יתהדר ויתרומם בשלילות הוא התיאור הנכון אשר לא יבואו מאומה מאי הדיוק, ואין בו מוגרעת כלפי ה' כלל ולא בשום אופן. אבל תיאורו בחיוביים יש בו מן השתוף והמגרעת... אין לנו דרך לתארו כי אם בשלילות לא יותר... תארו החיוב הרי הם מורים על חלק מכללות הדבר המבוקשת ידיעתו, אם חלק ממהותו אם מקרה ממקורו... אבל תארו השלילה הם אשר ראוי להשתמש בהן להנחית המחשבה למה שראוי להיות בדעה עליו יתעלה". ועיין עוד שם פרק נד'-נד'.

9 יחזקאל כג. כ.
10. מכות כג', ע"ב: "דרש רבי שמלאי: שש מאות ושלוש עשרה מצוות נאמרו לו למשה, שם"ה לאוין כמנין ימות החמה, ורמ"ח עשה כנגד איבריו של אדם".

"הרושם בא בין מצד החיוב, בין מצד השלילה, מצד הקום ועשה ומצד השב ואל תעשה. היתרון של הרושם החיובי, הבא מצד השלילה, הוא שרשומו הוא מתמיד בלא הפסקה כלל, מה שאי אפשר להיות בענין שהוא חיובי ומפעלי. על זה באה המצוה, באיזה אופן יהיה הרושם עומד קים בלא הפסקה כל שבעת הימים, שמצוות תאכלו כל שבעת הימים, מה שהוא דבר נמוע בתכונה של קום ועשה, אבל הוא בא במילואו כשהוא נפעל מתכונה שלילית של שב ואל תעשה, כלומר הרושם הגדול של הרחקת החמץ, שהוא ממולא בכל מילואו ב"לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל גבולך". מזה ידענו, שעיקר יסוד חובת אכילת מצה כל שבעת הימים היא בעיקרה מניעת אכילת חמץ, שעל פיה יש ציור לענין הרישום של אכילת מצה, כל שבעת הימים, בלא שום הפסק, כמדתה של שב ואל תעשה, שהיא מתמדת, והרישום החנוכי שבא על ידה הוא מתעלה בשביל כך לתכונה שופעת את הפעלתה בלא שום הפסקה כלל".

בשב ואל תעשה של הרחקת החמץ, אנו יוצרים קביעות לחובת אכילת מצה. המצה הופכת להיות חלק מהתכונות ומהזהות העצמית של עם ישראל, על ידי ההימנעות מאכילת חמץ. מערכת היחסים בין העשה ללא תעשה, היא שהעשה רוצה לפרוץ קדימה על ידי מעשה חיובי, אולם, קודם לכן יש לשאול האם אני מזוהה באישיות עם עשייה זו. זהות, שתיבנה רק על ידי הלא תעשה. ההימנעות הופכת את הצעד שצעדנו לחלק מזהותנו, לקבוע בנפשנו. על ידי ההימנעות מאכילת חמץ אנו מעניקים משמעות קבועה לאכילת המצה כל שבעת הימים.

באופן כללי, עלינו לדעת, שלעולם כל גדרה עצמית בחיים נעשית על ידי שלילה. למשל, בית בנוי מארבע קירות. לולי היו לבית קירות ומחיצות לא היה נקרא בית. לקירות תפקיד חשוב מאין כמוהו, הן שוללות את החוץ. הטבע של הבית לא נותן לחוץ לחדור אליו בחופשיות, אלא רק מתי שהאדם בוחר. בכך אנו מגדירים את מהות הקשר בין בני זוג, קשר שהוא לא חלק מרשות הרבים. האיש והאישה שוללים את רשות הרבים על ידי מתיחת גדר ועשיית חץ. מקום נוסף שמוגדר על ידי שלילה, הוא בית הכנסת. בית כנסת מוגדר כך, לא בגלל שמתפללים שם, שהרי אפשר להתפלל בהרבה מקומות, אלא הגדרתו באה בעקבות העובדה שהוא מקום שלא עושים בו שום דבר חוץ מלהתפלל. רק על גבי השלילה, יש בתוכן החיובי משום הגדרה ולא פעולה חד פעמית.

כעת, אם נחזור אל ליל היציאה ממצרים, נדע לייחס אל הלאוים הרבים שהקב"ה נותן לנו, את המשמעות הנכונה. בלאוים אלו מודגשת הזהות שלנו, "כל ערל לא יאכל בו" אנחנו לא ערלים ולא בני ניכר, ומתוקף זה יש לנו חיובים מעשיים רבים, המקבלים את תוקפם כחלק ממהותנו. בדיון חמץ, בולט הוא הבית והגבול, דהיינו ההגדרה העצמית שלנו, הבית. הוצאת החמץ אל מחוץ לבית מהווה חלק מהגדרת הבית: "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם", "ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל גבולך", גבול משמעו, אין כניסה. גבולות

7. עולת ראיה"ה ח"א, עמ' לח' "מצות יאכל את שבעת הימים".

11. זוהר ח"א קע' ע"ב.
12. שמות יט', ג.
13. רש"י שם.
14. עוד בעניין ההבדלים בין מצוות העשה ולא תעשה, דרך מדרשי חז"ל אלו, עיין מורה"ל, תפארת ישראל פריקים ב', ג', ד'.
15. כיצא בזה, אף הביטויים ההלכתיים: "גוד אסיק מחיצתא" ו"גוד אחית מחיצתא", באים לומר שהמחיצה מתחברת לקרקע או שדופן הסוכה מתחברת לקרקע באופנים מסויימים, למרות שפיזית הם אינם מגיעים עד לקרקע.
16. ראה משנ"ב הל' שבת סימן שמג' ס"ק ג': "אבל החינוך בלא תעשה, בין של תורה בין של דבריהם, הוא בכל תינוק שהוא בר הבנה".
17. שמות יב', כו.
18. ירושלמי פסחים פרק י' דף ל'.

19. "מכין שהוציא את עצמו מן הכלל אף אתה אמור לו בעבור זה עשה ה' לי", שם.